

Аўто з зялёнымі нумарамі

Што робіцца ў краіне для стымулявання выкарыстання новага транспарту

Летась сусветны аб'ём рэалізацыі электратранспарту вырас на 55 %. Па прагнозах спецыялістаў, сёлета гэтая лічба падрасце яшчэ на 36 %. Аналагічная дынаміка назіраецца і ў Беларусі, дзе ў мінулым годзе больш як на траціну павялічылася выкарыстанне электраэнергіі зарад-нымі станцыямі, якіх цяпер у краіне ўжо амаль 700. Чакаецца, што да 2025 года траціна грамадскага пасажырскага транспарту ў краіне стане электрычнай, а суперхуткія электразарадныя комплексы з'я-вяцца ва ўсіх абласных гарадах і на трасе М1. У 2030-м такіх комплексаў агульнай магутнасцю 600 МВт стане 85. Пра трансфармацыю транс-партнага рынку Беларусі расказалі эксперты галіны.

Ад тэставых узораў да сучасных электракараў

У нашай краіне робяцца вялікія на-маганні для падтрымкі і развіцця элект-ратранспарту. Найперш гэта рашэнні кі-раўніка дзяржавы па стымуляванні ўвозу электракараў у Беларусь і зніжэнне на-грузкі на яго эксплуатацыю і праграма, скіраваная на развіццё сеткі электраза-радных станцый, расказаў **Дзяніс МАРОЗ, намеснік міністра энергетыкі.**

— Самае галоўнае, што наша краіна забяспечана энергетычным рэсурсам, неабходным для эксплуатацыі электра-транспарту, — увод у эксплуатацыю Бел-АЭС. Мінэнерга забяспечвае будаўніц-ва электрааналітычнай інфраструктуры для свечасовага ўводу электразарадных станцый.

Беларусы адчулі перавагі выкарыстан-ня электрамабіляў — іх набываюць кам-паніі, фізічныя асобы, службы таксі. Ды і ўвогуле першы электрамабіль з'явіўся ў нас, бо БелАЗ створаны на электрычнай хадзе. Адрозненне ад сучасных элект-рамабіляў толькі ў тым, што ён возіць на борце электрастанцыю, якая вырабляе ток з паліва, згадаў **Сяргей ЧЫЖЫК, першы намеснік старшыні прэзідыума НАН Беларусі:**

— Многія яшчэ добра памятаюць і Ё-мабіль, які не пайшоў у шырокую вы-творчасць, аднак быў створаны бела-русамі. За апошнія гады было асвоена дзесяць тыпаў аўтамабіляў, першы з якіх дэманстраваўся ў 2019-м. Аднак гэта ўсё былі доследныя, тэставыя ўзоры. З тых часоў з'явіўся кірунак каркасных аўто, які мы лічым перспектывым. Створаны тры ўзоры: малы — 0,5 тоны, сярэдні — 1,5 тоны і грузавікі для МАЗа — 4 тоны. Лідар на рынку электракараў сёння «Бел-камунмаш», які стварае і аўтобусы, і буй-нагабарытныя грузавікі да 10 тон.

Прыцэл на айчыны брэнд сусветнага ўзроўню

Навукоўцам даводзіцца чуць наракан-ні, чаму няма легкавога аўто, якое можна было б набыць звычайнаму беларусу. Га-лоўнае пытанне ў гэтай справе — шасі. Ствараць з нуля вытворчасць па вырабе кузава і шэрагу іншых кампанентаў

няпроста. Аднак з дапамогай Міністэрства прамысловасці ў краіне, здаецца, ужо вы-значыліся, што можа стаць базавым шасі. Акадэмія навук атрымала даручэнне да-весці гэтыя шасі да стану электрамабіля, заўважыў першы намеснік старшыні:

— Важна, што мы стваралі не толькі доследныя ўзоры, але і кампаненты. Мы гатовыя да лакалізацыі. У дастатковай колькасці на «Магілёўліфтмашы» ўжо вы-рабляюцца сілавыя рухавікі, на Віцебскім заводзе электравымяральных прылад гатовы ў неабходным аб'ёме выпускаць кіруючую электроніку. Адносна акумуля-тараў усе сёння арыентуюцца на зборку з літэевых ячэек. Пры гэтым неабходны вялікая колькасць тэстаў, рассартаванне па ёмістасці ячэек, электроннае кіраван-не — усё гэта таксама напрацавана.

Навукоўцы ўпэўнены, што трэба на-стройвацца на замену літыю, і яны ўжо спрабавалі зрабіць гэта з дапамогай гра-фенападобных матэрыялаў, але не атры-малася. Цяпер больш перспектывым яны лічаць выкарыстанне натрый-іонных батарэй. Зроблена невялікая колькасць доследных узораў, аднак яны ўжо апра-боўваюцца на шэрагу малага транспарту. Такім чынам, краіна гатовая да вырабу ўласных электракараў.

Для Беларусі электракары завода «Белдзжы» сталі ўжо звыклымі. Задачай кампаніі было стварэнне аўтамабіля су-светнага ўзроўню — Geely Geometry C (Геаметрыя С) і атрыманне вопыту яго эксплуатацыі ў Беларусі, расказаў **Генадзь СВДЭРСКІ, дырэктар кампаніі «Белдзжы».**

— За два гады, па водгуках спажыўцоў і ацэнках спецыялістаў, аўто паспяхова эксплуатаецца. Нам важна было пака-заць пакупніку новыя машыны і даць сэр-вісную падтрымку ў эксплуатацыі.

Сумесна з НАН Беларусі мяркуюць выпусціць аўто пад уласным брэндам, які выбраны для найбольш упадабана-га аўтамабіля «Кулрэй». Доследны ўзор перададзены навукоўцам, якія працуюць над ацэнкай магчымасці на базе гэтай машыны стварыць электрамабіль.

Эксперты спадзяюцца знайсці спосаб атрымаць прадукт сусветнага ўзроўню па канкурэнтаздольнай цане і, разумеючы абмежаванасць айчыннага рынку, арыен-тавацца на рынак Саюзнай дзяржавы. У кампаніі мяркуюць, што ўжо сёлета ў краіне з'явіцца і мадэль Geely Geometry E (Геаметрыя І).

Кітайскі раз'ём суперхуткай электразарадкі

Два тыдні таму электразарадная структура Беларусі была прызнаная най-лепшай на конкурсе «Зялёная Еўразія» сярод краін ЕЭК, а найбольш адзнача-ным стаў праект суперхуткага зараднага комплексу на вул. Напалеона Орды, дзе рэалізаваны ўсе сучасныя трэнды тэх-налогій электрамабіляў: сістэма назапа-швання электраэнергіі, пантограф для рэйсавага электробуса і магчымасць за 10 хвілін зарадзіць электракар на 300 кі-ламетраў, падзяліўся дасягненнямі **Анд-рэй КОЦІК, намеснік генеральнага дырэктара па будаўніцтве і агульных пытаннях вытворчага аб'яднання «Бе-ларуснафта»:**

— Сучасныя электрамабілі ўжо ма-юць сярэдні прабег да 400 кіламетраў, узровень магутнасці зараду да 150 кВт. А выхад у серыю камерцыйнага грузавога транспарту фарміруе трэнд на высокія магутнасці. Пераходзяць таксама да вы-пуску электрамабіляў бюджэтнага цэна-вага сегмента. Для Беларусі гэта важна, бо ў нас з'яўляецца шмат электракараў у каршэрынг, таксі і камерцыйных пера-возках. Больш за тое, з'яўляюцца новыя аператары зараднай структуры: Віцязь, Белтэлекам, А100.

Такі падыход для аператара электраза-раднай інфраструктуры, якім з'яўляецца «Беларуснафта» — сігнал для паскарэння працэсаў і адсочвання тэндэнцый рынку электракараў. Значна выраслі пастайкі ў краіну кітайскіх электрамабіляў, таму электразарадныя сеткі актыўна даасна-шчаюцца кітайскім раз'ёмам стандарту GB/T. Уведзена ў эксплуатацыю ўжо 16 станцый, дзе можна зарадзіць аўто з Кітая, а да канца года іх стане каля 200 — амаль трэць усіх зарадных станцый краіны.

Для карыстальнікаў сэрвісу «Малан-ка» збіраюцца запусціць модуль лагаль-насці з выдзяленнем найбольш актыўным спажыўцам зніжак, сертыфікатаў і купо-наў. З'явіцца магчымасць браніравання зарадных станцый, а з часам — і новых тэхналогій, якія дазволіць электрааўто аддаваць электраэнергію ў энергасістэ-му. Разглядаецца і магчымасць карыс-тальнікам аўтарызавацца ў сістэме шля-хам падключэння свайго электракара да зараднай станцыі.

Ірына СІДАРОК, фота аўтара.

Надвор'е ПРЫПЯЧЭ ДА 30 ГРАДУСАЎ

Дзейнічае чырвоны ўзровень пажарнай небяспекі

У мінулыя выхадныя ночы (і не толькі) былі досыць халодныя, калі сярэднія зна-чэнні тэмпературы паветра былі ў асноў-ным на 2—8 градусаў ніжэй за кліматычную норму. Але ўжо на гэтым тыдні ўначы будзе цяплей, а днём нават па-летняму прыпя-каць.

Як паведамляюць спецыялісты Рэспублікан-скага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі ра-дыеактыўнага забруджвання і маніторынгу нава-кольнага асяроддзя Мінпрыроды, у найбліжэйшыя тры сутак дажджы па-ранейшаму будуць насіць кароткачасовы характар і распаўсюджвацца па тэрыторыі Беларусі нераўнамерна. У сувязі з гэ-тым з аўторка да чацвярга ў большасці раёнаў Гомельскай, Мінскай і Магілёўскай абласцей, а на астатняй тэрыторыі месцамі чакаецца надзвы-чайная пажарная небяспека. Дзейнічае чырвоны ўзровень небяспекі, папярэджваюць у Белгідра-меце.

У аўторак без ападкаў. Тэмпература паветра ўначы будзе ў межах ад 3 да 9 градусаў, а па поўдні месцамі — да плюс 11 градусаў. Днём паветра прагрэецца да 21—27 градусаў. І 7 чэр-веня будзе пераважна без ападкаў, толькі ўдзень месцамі на поўдні краіны пройдуць кароткачасо-выя дажджы, магчымыя навалніцы. Тэмпература паветра ўначы будзе вагацца ад плюс 6 градусаў па паўночным усходзе да 13 градусаў па поўдні, а днём складзе 22—29 градусаў.

У чацвер чакаецца пераважна без ападкаў, толькі днём месцамі па поўднёвым усходзе краіны прагназуюцца кароткачасовыя дажджы, магчы-мыя навалніцы. Уначы слупок тэрмометра дасяг-не 8—14 градусаў, а ўдзень — 22—28 цяпла.

У пятніцу ноччу будзе пераважна без апад-каў, раніцай і днём месцамі па краіне пройдуць кароткачасовыя дажджы, магчымыя навалніцы. Уначы чакаецца плюс 8—15 градусаў, а ўдзень — 23—29 градусаў.

Паводле папярэдняга прагнозу айчынных спе-цыялістаў, цёплае надвор'е захаваецца і на вы-хадныя. У суботу ноччу месцамі, раніцай і днём на большай частцы тэрыторыі краіны пройдуць кароткачасовыя дажджы, магчымыя навалніцы. Тэмпература паветра ўначы будзе ў межах ад плюс 8 градусаў па поўначы да плюс 16 граду-саў па поўдні. Днём прагназуюцца 22—28 граду-саў, а вось па поўначы будзе трохі халадней — дзесьці 20—21 градус.

Характэрна, што тэмпература вады ў вадаёмах краіны некалькі павысіцца. Раней на рэках Бела-русі адзначаўся спад узроўняў вады, у выніку чаго на Бярэзіне каля Бабруйска пагоршыліся ўмовы для суднаходства. Цяпер на рэках працягваецца спад узроўняў вады з інтэнсіўнасцю да 12 санты-метраў у суткі.

«На Нёмане ў Гродне, Дняпры — каля Магі-лёва і Жлобіна, Бярэзіне — каля Бабруйска, Со-жы — каля Крычава і Слаўгарада ўзроўні вады ніжэй адзнак, якія лімітуюць суднаходства. Вада знаходзіцца на пойме на прытоку Прыпяці рацэ Стыр каля вёскі Лапаціна. Тэмпература вады ў вадаёмах краіны знаходзіцца ў межах ад 11 да 20 градусаў», — распавялі ў Белгідрамеце.

У найбліжэйшую пяцідзёнку, паводле інфарма-цыі гідрологаў, на рэках Беларусі будзе назірацца ў асноўным спад узроўняў вады, тэмпература ў вадаёмах некалькі павысіцца.

Сяргей КУРКАЧ.

На слыху

НА ЦЭ І ЦТ — АДНОЛЬКАВАЯ СІСТЭМА ПАДЛІКУ БАЛАЎ

Сталі вядомыя вынікі другога цэнт-ралізаванага экзамену, які выпускні-кі школ здавалі 21 мая. У гэты дзень удзел у іспытах па 13 прадметах узялі 53 067 навучэнцаў.

«Максімальна магчымы вынік — 100 балаў — змаглі атрымаць 765 навучэнцаў. Стабільнікі ёсць па ўсіх вучэбных прад-метах, — паведамлілі ў прэс-службе Мініс-тэрства адукацыі. — Не змаглі справіцца з экзаменацыйнай работай, гэта значыць, атрымалі нуль балаў, 60 выпускнікоў».

Нагадаем, што на ЦЭ па рускай мове 100 балаў атрымалі 482 выпускнікі, па беларускай — 413.

У ведамстве падкрэслілі, што падлік вынікаў двух цэнтралізаваных экзаменаў і маючага адбыцця цэнтралізаванага

тэсціравання ажыццяўляецца па методыцы з выкарыстаннем падыходаў, якія прымяня-ліся пры правядзенні рэпетыцыйнага тэс-ціравання.

Усе абітурыенты, якія рыхтуюцца да ўдзелу ў цэнтралізаваным тэсціраванні, могуць не хвалявацца: умовы правядзення і ЦЭ, і ЦТ будуць абсалютна ідэнтычныя. Гэта да-тычыцца як складанасці тэставых заданняў, якія поўнасю адпавядаюць школьнай пра-граме, так і разліку тэставых балаў. Гэта вельмі важна, таму што павінны быць ство-раны роўныя, зразумелыя і справядлівыя ўмовы як для ўсіх выпускнікоў гэтага года, так і для выпускнікоў мінулых гадоў, якія

сёлета будуць мець магчымасць здаць тры цэнтралізаваныя тэсціраванні для паступ-лення ва ўніверсітэты.

Нагадаем, што тэрмін дзеяння сертыфіка-таў цэнтралізаванага тэсціравання складае два гады. Сёлета ў ВНУ абітурыенты могуць падаць свае мінулагоднія сертыфікаты.

Выпускнікам агульнаадукацыйных школ сертыфікаты ЦЭ выдадуць разам з атэстата-мі падчас выпускных вечароў. Цэнтралізава-нае тэсціраванне стартуе ў краіне 14 чэрве-ня. Выпускнікі гэтага года змогуць здаць на ЦТ толькі адну профільную дысцыпліну.

Надзея НІКАЛАЕВА.
Фота Лізаветы ГОЛАД.